

ปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ ของระบบบัญชีเงินราชการของกองทัพไทย

ระบบบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ แม้จะได้มีการแก้ไขปรับปรุงมาหลายครั้งแล้วก็ตาม ก็ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ ไม่อาจจะพิจารณาจากวิธีการบันทึกรายการในบัญชี จำนวนบัญชีแยกประเภท และตัวเลขข้อมูลสถิติต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการควบคุมงบประมาณ การตรวจสอบวิเคราะห์ เพื่อทราบฐานะการเงินของส่วนราชการนั้น ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารในการวางแผนและควบคุมการดำเนินงาน

ปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบบัญชีเงินราชการของกองทัพไทยนั้น มีอยู่หลายประการ มีทั้งปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นจากวิธีบันทึกทางการบัญชี ปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคล และปัญหาที่เกิดขึ้นจากอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อระบบบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ดังจะกล่าวถึงรายละเอียดของปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ปัญหาคำนวณวิธีปฏิบัติทางการบัญชี

วิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีรากฐานมาจากคำชี้แจงวิธีทำบัญชีเงินสำหรับทหารบกและทหารอากาศ 79 ซึ่งนับว่าเป็นระบบบัญชีที่ได้นำมาใช้มาเป็นเวลานานพอสมควร แม้ว่าจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แต่ก็ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ ดังจะเห็นได้จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังนี้

1. การบันทึกรายการรับ-จ่ายเงินผ่านธนาคาร ไม่สมบูรณ์ตามแบบบัญชีสากล และต้องบันทึกรายการมากขึ้นโดยไม่จำเป็น สาเหตุที่เกิดปัญหานั้นเนื่องจากไม่ได้ใช้ประโยชน์จากของ "ธนาคาร" ในเอกสารรับเงินสลิปประจำวัน และเอกสารจ่ายเงินสลิปประจำวัน ปัญหาที่เกิดขึ้นมีดังนี้ คือ

ก. การบันทึกรายการรับเงินผ่านธนาคารในระบบบัญชีเงินราชการของกองทัพไทย ในปัจจุบันจะต้องลงบันทึกรายการที่เกิดขึ้นนี้ถึง 2 คู่ ดังตัวอย่าง เช่น

รายการรับเงินตาม Credit Note หรือรายการรับเงินที่โอนเข้าบัญชีทางธนาคาร เช่น การเบิกเงินจากกรมบัญชีกลาง กรมบัญชีกลางจะไม่จ่ายเช็คให้ แต่จะใช้วิธีการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของส่วนราชการผู้เบิกที่ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยใช้ใบแจ้งการโอนเงิน หรือ Credit Note เป็นหลักฐาน

การลงบันทึกทางบัญชีของรายการดังกล่าวข้างต้น จะถือการรับเงินผ่านธนาคารเป็นเสมือนการเบิกรับเงินเป็นเงินสด แล้วจ่ายเงินสดฝากธนาคาร ทำให้ต้องลงบันทึกทางบัญชีถึง 2 คู่ ดังนี้

คู่ที่ 1 บันทึกการรับเงินดังกล่าวในเอกสารรับเงินสดประจำวันของ "เงินสด" แล้วผ่านไปบันทึกในบัญชีแยกประเภทดังนี้ คือ

เดบิต บัญชีเงินสด

เครดิต บัญชี..... (ตามประเภทของเงินที่ได้รับมา)

คู่ที่ 2 บันทึกการจ่ายเงินในเอกสารจ่ายเงินสดประจำวันของ "เงินสด" แล้วผ่านไปบันทึกในบัญชีแยกประเภทดังนี้ คือ

เดบิต บัญชีเงินธนาคาร..... (ธนาคารที่นำเงินเข้าบัญชี)

เครดิต บัญชีเงินสด

ซึ่งไม่ถูกต้องตรงความเป็นจริงของรายการการเงินที่เกิดขึ้น และทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเสียเวลาในการบันทึกรายการมากขึ้น โดยเฉพาะส่วนราชการที่มีรายการรับเงินผ่านธนาคารจำนวนมาก เจ้าหน้าที่จะต้องลงบันทึกในเอกสารรับเงินสดประจำวันและเอกสารจ่ายเงินสดประจำวันถึง 2 ครั้ง สำหรับรายการที่เกิดขึ้นเพียงรายการเดียว

ข. การสั่งจ่ายเช็คเพื่อถอนเงินสดจากธนาคารมาใช้ในหน่วย มีวิธีการลงบันทึกในเอกสารแตกต่างจากการสั่งจ่ายเช็ค เพื่อจ่ายให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินโดยตรง ทำให้ไม่สามารถใช้ตัวเลขจากของ "ธนาคาร" ในเอกสารจ่ายเงินสดประจำวันให้เป็นประโยชน์ในการแสดงยอดเงินที่สั่งจ่ายจากธนาคารทั้งสิ้นได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เมื่อส่วนราชการสั่งจ่ายเช็คให้แก่มูลนิธิได้รับโดยตรง จะลงบันทึกรายการดังกล่าว
นี้ในเอกสารจ่ายเงินสดประจำวัน ของ "ธนาคาร" แล้วนำไปบันทึกในบัญชีแยกประเภทโดย

เดบิต บัญชี..... (ตามประเภทเงินที่จ่ายไป)

เครดิต บัญชีเงินธนาคาร..... (ธนาคารที่สั่งจ่ายเช็ค)

จะเห็นว่าจำนวนเงินที่ส่วนราชการได้สั่งจ่ายเช็คให้แก่มูลนิธิรับเงินโดยตรงจะปรากฏในของ
"ธนาคาร" ของเอกสารจ่ายเงินสดประจำวัน

แต่เมื่อส่วนราชการสั่งจ่ายเช็คเพื่อถอนเงินสดมาไว้ที่ส่วนราชการนั้น ๆ จะลงบันทึก
รายการดังกล่าวนี้ในเอกสารรับเงินสดประจำวันในของ "เงินสด" แล้วนำไปลงบัญชีแยกประ-
เภท โดย

เดบิต บัญชีเงินสด

เครดิต บัญชีเงินธนาคาร..... (ธนาคารที่ถอนเงินออกจากบัญชี)

จะเห็นว่าจำนวนเงินที่ส่วนราชการสั่งจ่ายเช็คเพื่อถอนเงินสดนี้จะไม่ปรากฏในเอกสารจ่าย
เงินสดประจำวันของ "ธนาคาร" เลย แต่จะลงบันทึกการรับเงินสดที่ถอนมานั้นในเอกสาร
รับเงินสดประจำวัน

ความแตกต่างของวิธีลงบันทึกรายการสั่งจ่ายเช็คทั้งสองดังกล่าวในเอกสารบันทึก
รายการขั้นต้น จะทำให้ตัวเลขหรือจำนวนเงินในของ "ธนาคาร" ของเอกสารจ่ายเงินสด
ประจำวัน ไม่สามารถแสดงถึงยอดเงินที่สั่งจ่ายจากธนาคารทั้งสิ้นได้ และไม่สามารถสอบยัน
กับยอดเงินสั่งจ่ายในบัญชีแยกประเภทเงินธนาคาร เนื่องจากตัวเลขหรือจำนวนเงินที่สั่งจ่าย
เป็นเช็คเพื่อถอนเงินมาใช้ในส่วนราชการจะไม่ปรากฏในของ "ธนาคาร" ของเอกสารจ่าย
เงินสดประจำวัน แต่จะปรากฏในบัญชีแยกประเภทเงินธนาคารโดยตรงเท่านั้น

2. บัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังไม่ได้แสดงถึงยอดเงินงบประมาณที่ได้ทำการเบิก
และจ่ายไปแล้วทั้งสิ้น ยอดเงินงบประมาณเบิกและยอดเงินงบประมาณจ่ายในบัญชีแยกประเภท
เงินเบิกคลังไม่สัมพันธ์กับการคุมงบประมาณของนายทหารงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถใช้บัญชี
แยกประเภทเงินเบิกคลังเป็นเครื่องมือคุมงบประมาณได้ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจาก

ก. การลงบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลัง

(1) บัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังที่ใช้อยู่ในปัจจุบันใช้สำหรับบันทึกรายการทางการเงินดังนี้ คือ

ทางด้านเดบิต จะบันทึกการจ่ายเงินเบิกคลังให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงิน และการนำเงินงบประมาณที่เหลือจ่ายหรือเบิกเกินส่งคืนคลังหรือส่วนราชการที่จ่ายเงินงบประมาณให้

ทางด้านเครดิต จะบันทึกการรับเงินเบิกคลังจากคลังหรือส่วนราชการที่จ่ายเงินงบประมาณ และการรับคืนเงินงบประมาณที่จ่ายไปแล้ว

วิธีการบันทึกในบัญชีแยกประเภทดังกล่าวนี้ จะทำให้ยอดเงินงบประมาณเบิก ซึ่งปรากฏทางด้านเครดิต และยอดเงินงบประมาณจ่ายซึ่งปรากฏทางด้านเดบิต ไม่ตรงกับเงินงบประมาณที่ได้เบิกและจ่ายไปแล้วจริง ๆ และไม่สัมพันธ์กับบัญชีคุมงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีรายการเรียกคืนและนำส่งคืนเงินงบประมาณมากครั้งเท่าใด สถิติการเบิกจ่ายจากบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังก็จะคลาดเคลื่อนมากขึ้น เนื่องจากให้นำเอารายการนำส่งคืนเงินงบประมาณที่ได้เบิกมาแล้ว ซึ่งเป็นรายการลดยอดเงินงบประมาณเบิกไปบันทึกทางด้านเดบิตของบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลัง โดยบันทึกในลักษณะเดียวกันกับการจ่ายเงินงบประมาณให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงิน ทำให้ยอดเงินที่ปรากฏทางด้านเดบิตซึ่งแสดงถึงเงินงบประมาณจ่ายสูงกว่าจำนวนเงินงบประมาณที่ได้จ่ายไปแล้วจริง ๆ และในขณะเดียวกันก็มีผลทำให้ยอดเงินงบประมาณเบิกที่ปรากฏทางด้านเครดิตของบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังสูงกว่าเงินงบประมาณที่ได้เบิกมาแล้วจริง ๆ เนื่องจากไม่ได้นำจำนวนเงินที่นำส่งคืนดังกล่าวไปลดยอดเงินงบประมาณที่ได้เบิกมาแล้ว

และนำเอารายการรับคืนเงินงบประมาณที่จ่ายไปแล้ว ซึ่งเป็นรายการลดยอดเงินงบประมาณจ่าย ไปบันทึกทางด้านเครดิตของบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลัง โดยบันทึกในลักษณะเดียวกันกับการเบิกเงินงบประมาณจากคลังหรือจากส่วนราชการผู้จ่ายเงินงบประมาณ ทำให้ยอดเงินที่ปรากฏทางด้านเครดิต ซึ่งแสดงถึงเงินงบประมาณเบิกสูงกว่าจำนวนเงินงบประมาณที่ได้เบิกมาแล้วจริง ๆ และในขณะเดียวกันก็มีผลทำให้ยอดเงินงบประมาณจ่ายที่ปรากฏทางด้านเดบิตของบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังสูงกว่ายอดเงินงบประมาณที่ได้จ่ายไป

แล้วจริง ๆ เนื่องจากไม่ได้นำจำนวนเงินที่รับคืนมานั้นไปลดยอดเงินงบประมาณจ่าย

นอกจากนี้จะมีผลให้ยอดคงค้างของบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังไม่ได้แสดงถึงยอดเงินงบประมาณเบิก หรือยอดเงินงบประมาณจ่าย ทำให้ไม่สามารถใช้ตัวเลขจากบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลัง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องกับบัญชีงบประมาณ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สมมติว่า ส่วนราชการแห่งหนึ่งได้รับจัดสรรงบประมาณหมวดค่าใช้สอยเป็นเงินปีละ 480,000 บาท การเบิกจ่ายเป็นดังนี้

เบิกจ่ายไปแล้ว 3 เดือนแรก เป็นเงิน 120,000 บาท เบิกเต็ม จ่ายเต็ม ไม่มีเงินเหลือจ่ายส่งคืน ต่อมาเดือนที่ 4 เบิกมาอีก 40,000 บาท จ่ายไป 39,000 บาท และได้เรียกเงินเบิกคลังที่จ่ายไปแล้วคืน 1,000 บาท เมื่อนำมารวมกับเงินเบิกคลังคงเหลือ $(40,000 - 39,000) = 1,000$ บาท จะเป็นจำนวนเงินที่ต้องนำส่งคืน 2,000 บาท

บัญชีคุมงบประมาณจะแสดงยอดดังนี้

งบประมาณจัดสรร	480,000	บาท
หัก เงินเบิกเดือนที่ 1 - 3	<u>120,000</u>	บาท
คงเหลือ	360,000	บาท
หัก เงินเบิกเดือนที่ 4	<u>40,000</u>	บาท
คงเหลือ	320,000	บาท
บวก เงินเบิกคลังส่งคืน	<u>2,000</u>	บาท
คงเหลือ	<u><u>322,000</u></u>	บาท

ดังนั้นจะเป็นเงินงบประมาณเบิกสุทธิ $480,000 - 322,000 = 158,000$ บาท

บัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังค่าใช้สอย (รหัส 2400) จะแสดงยอดดังนี้

ทางคานาเครดิต

จะแสดงถึงจำนวนเงินเบิกคลังที่เบิกมาแล้ว 4 เดือน เป็นเงิน	160,000	บาท
และจำนวนเงินที่เรียกคืนจากผู้มีสิทธิได้รับเงิน	1,000	บาท
รวมยอดเงินที่ปรากฏทางคานาเครดิตของบัญชีแยกประเภทเงิน-		บาท
เบิกคลังค่าใช้สอย	<u><u>161,000</u></u>	บาท

ทางคานเคบิท

จะแสดงถึงยอดเงินที่จ่ายไปแล้วตั้งแต่เดือนที่ 1 - 3	120,000	บาท
จำนวนเงินที่จ่ายไปในเดือนที่ 4	39,000	บาท
และจำนวนเงินที่นำส่งคืน	2,000	บาท
รวมยอดเงินที่ปรากฏทางคานเคบิทของบัญชีแยกประเภท- เงินเบิกคลังค่าใช้สอย		
	<u>161,000</u>	บาท

จะเห็นว่ายอดเงินทางคานเคบิทของบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังค่าใช้สอย ซึ่งแสดงถึงการเบิกเงินงบประมาณจะเป็นเงิน 161,000 บาท เนื่องจากได้นำเอาเงินงบประมาณเรียกคืน 1,000 บาท และเงินงบประมาณส่งคืน 2,000 บาท มารวมไว้ด้วย ทำให้ยอดเงินเบิกในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังค่าใช้สอยสูงกว่าเงินงบประมาณที่ได้เบิกมาแล้วจริง ๆ $(161,000 - 158,000) = 3,000$ บาท

ส่วนทางเคบิทของบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังค่าใช้สอย ซึ่งแสดงถึงการจ่ายเงินงบประมาณจะปรากฏยอดเงิน 161,000 บาท ซึ่งสูงกว่าเงินงบประมาณที่ได้จ่ายไปแล้วจริง ๆ $(161,000 - 158,000) = 3,000$ บาท เช่นกัน เนื่องจากได้นำเอาเงินงบประมาณส่งคืน 2,000 บาท และเงินงบประมาณเรียกคืน 1,000 บาท มารวมไว้ด้วย

(2) บัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ใช้สำหรับบันทึกการเบิกและจ่ายเงินเบิกคลัง โดยไม่ได้แยกให้ทราบว่ากรรับและจ่ายเงินนั้นเป็นเงินงบประมาณของปีปัจจุบันหรือปีก่อน ไม่มีการแยกบันทึกเงินงบประมาณตัดฝากคลัง ในกรณีที่ส่วนราชการนั้นไม่สามารถเบิกเงินงบประมาณรายจ่ายของปีก่อนเพื่อจ่ายชำระเจ้าหนี้ภายในกำหนดเวลาที่ขอคืนไว้เบิกเหลืออมปี ทำให้การเบิกจ่ายเงินในกรณีเบิกเหลืออมปี และเบิกค้างข้ามปีรวมอยู่ในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังต่าง ๆ และไม่สามารถแสดงให้ทราบว่า ส่วนราชการนั้นได้ทำการเบิกและจ่ายเงินงบประมาณของแต่ละปีไปแล้วเป็นจำนวนเท่าใด

(3) วิธีบันทึกรายการรับเงินตามฎีกาเงินเคื้อน ซึ่งมีรายการหักเงินสะสมและภาษีเงินได้ ในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังเงินเคื้อน หรือวิธีบันทึกรายการรับเงินตามฎีกาคาจ้าง ซึ่งมีรายการหักภาษีเงินได้ ในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังคาจ้าง ไม่สามารถแสดงตัวเลขเงินงบประมาณเบิกและจ่ายตรงตามเงินงบประมาณที่ได้เบิกจ่ายไปแล้วจริง ๆ เนื่องจากในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังเงินเคื้อนจะลงบันทึกการรับและจ่ายเงินเคื้อนด้วยจำนวนเงินเคื้อนสุทธิหลังหักเงินสะสมและภาษีเงินได้แล้วเท่านั้น และในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังคาจ้างจะลงบันทึกการรับและจ่ายเงินคาจ้างด้วยจำนวนเงินสุทธิหลังหักภาษีเงินได้แล้วเช่นกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สมมุติว่าส่วนราชการแห่งหนึ่งรับเงินตามฎีกาเงินเคื้อนจากคลังเป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท โดยมีรายการหักเงินสะสมไว้ 4 % เป็นเงิน 4,000 บาท และหักภาษีเงินได้อีก 36,000 บาท ดังนั้นจำนวนเงินเคื้อนสุทธิหลังหักเงินสะสมและภาษีเงินได้แล้วจะเป็นเงิน $(100,000 - 4,000 - 36,000) = 60,000$ บาท

การลงบันทึกรายการรับเงินตามฎีกาเงินเคื้อนจากคลัง ในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังเงินเคื้อนจะเป็นดังนี้

- เดบิต บัญชีเงินสด 60,000 บาท
- เครดิต บัญชีเงินเบิกคลังเงินเคื้อน 60,000 บาท

โดยไม่ลงบันทึกการรับเงินสะสมและภาษีเงินได้ที่คลังหักไว้ในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังเงินเคื้อนเลย ทำให้บัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังเงินเคื้อนไม่สามารถแสดงถึงจำนวนเงินเบิกคลังที่ได้ทำการเบิกแล้วจริง ๆ ซึ่งเป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท

และเมื่อส่วนราชการทำการจ่ายเงินเคื้อนให้แก่ข้าราชการ ก็จะลงบันทึกในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังเงินเคื้อนด้วยจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปแล้วจริง ๆ เท่านั้น คือ

- เดบิต บัญชีเงินเบิกคลังเงินเคื้อน 60,000 บาท
- เครดิต บัญชีเงินสด 60,000 บาท

ทำให้จำนวนเงินงบประมาณจ่ายที่ปรากฏในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังเงินเค็อนน้อยกว่าจำนวนเงินงบประมาณที่ไ้จ่ายไปแล้วจริง ๆ

ข. การลงบัญชีเงินรองจ่าย

วิธีบันทึกรายการเกี่ยวกับการเบิกเงินงบประมาณเพื่อล้างเงินที่ไ้รองจ่ายไปก่อน ทำให้ยอดเงินงบประมาณเบิกและจ่ายบางส่วนไม่ปรากฏในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลัง และไม่สามารถใ้บัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังแสดงสถิติการเบิกและจ่ายเงินงบประมาณ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เมื่อส่วนราชการจ่ายเงินรองจ่ายเป็นค่าพาหนะในการเดินทาง 1,500 บาท จะลงบันทึกในบัญชีแยกประเภท โดย

เดบิต บัญชีเงินรองจ่ายค่าโดยสาร 1,500 บาท

เครดิต บัญชีเงินสด 1,500 บาท

และเมื่อรับเงินตามฎีกาเบิกเงินงบประมาณหมวดค่าโดยสารเพื่อล้างรองจ่าย 1,500 บาท จะลงบันทึกทางบัญชีโดย

เดบิต บัญชีเงินสด 1,500 บาท

เครดิต บัญชีเงินรองจ่ายค่าโดยสาร 1,500 บาท

จะเห็นว่าการเบิกและจ่ายเงินงบประมาณหมวดค่าโดยสารข้างต้นจะปรากฏอยู่ในบัญชีแยกประเภทเงินรองจ่าย ทำให้ยอดเงินเบิกและจ่ายในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังไม่สามารถแสดงยอดเบิกและจ่ายเงินงบประมาณตามที่ไ้เบิกจ่ายไปแล้วจริง ๆ ซึ่งถ้าหากต้องการทราบจำนวนเงินงบประมาณที่เบิกมาแล้วทั้งสิ้นจะต้องนำยอดรวมทางด้านเครดิตของบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังและเงินรองจ่ายมารวมเข้าด้วยกัน และยอดรวมนี้จะแสดงสถิติการเบิกไ้ถูกต้องต่อเมื่อไม่มีรายการเรียกคืนเงินเกิดขึ้น

และถ้าต้องการทราบจำนวนเงินงบประมาณที่จ่ายไปแล้ว จะต้องนำยอดรวมทางด้านเดบิตของบัญชีแยกประเภททั้งสองดังกล่าวรวมเข้าด้วยกัน และยอดรวมนี้จะแสดงสถิติการจ่ายไ้ถูกต้องต่อเมื่อไม่มีรายการนำส่งคืนเกิดขึ้น นอกจากนี้บัญชีแยกประเภทเงินรองจ่ายจะต้อง

ไม่มียอดคุดทางคานเคบิท คือจะต้องมีการเบิกเงินงบประมาณมาลงเงินที่รองจ่ายทั้งหมดแล้ว มีฉะนั้นยอดรวมทางคานเคบิทของบัญชีทั้งสองจะแสดงจำนวนเงินงบประมาณจ่ายสูงกว่าจำนวนเงินงบประมาณที่เบิกรับมาแล้ว เนื่องจากมีการรองจ่ายเงินล่วงหน้าไปบางส่วน

3. วิธีการบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ไม่สามารถให้ข้อมูลแก่ผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมกิจการเงินให้เป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็วได้ เพราะเมื่อต้องการทราบข้อมูลอย่างหนึ่ง จะต้องรวบรวมจากหลักฐานต่าง ๆ หลายชั้นเสียก่อน เช่น

ก. บัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลัง และบัญชีแยกประเภทเงินรองจ่ายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่มีลักษณะของบัญชีคุมยอด (Control Accounts) แต่จะจำแนกออกตามหมวดรายจ่าย ซึ่งมีด้วยกัน 10 หมวด ถ้าเบิกจ่ายเงินครบทุกหมวด ก็ต้องมีบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลัง และบัญชีแยกประเภทเงินรองจ่ายถึง 20 บัญชี นอกจากนี้ยังมีเงินเบิกคลังและเงินรองจ่ายงบบกลางอีกด้วย ทำให้ไม่สามารถแสดงยอดรวมรับจ่าย หรือยอดคงเหลือของเงินงบประมาณใดทันที เมื่อต้องการข้อมูลเกี่ยวกับเงินงบประมาณจะต้องรวมยอดของบัญชีย่อยหลายบัญชีเข้าด้วยกัน ซึ่งไม่เหมาะสมกับส่วนราชการที่มีรายการรับจ่ายเงินมากรายการ และมีรายละเอียดปลีกย่อยมาก

ข. เมื่อต้องการทราบยอดเงินสดคงเหลือในมือและในธนาคาร ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ก็จะต้องรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรับเงินสดประจำวัน เอกสารจ่ายเงินสดประจำวัน ~~บัญชีแยกประเภทเงินสด~~ บัญชีแยกประเภทเงินสด และบัญชีแยกประเภทเงินธนาคาร จึงจะทราบยอดคงเหลือได้

ค. ลักษณะของบัญชีแยกประเภทเงินรายได้ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่สามารถให้ตัวเลขเกี่ยวกับเงินรายได้รับสุทธิ และเงินรายได้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดินสุทธิ เนื่องจากใช้บัญชีแยกประเภทเงินรายไต่บันทึกทั้งการรับเงินรายได้ การรับคืนเงินรายได้นำส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน การนำส่งเงินรายได้เป็นเงินรายได้แผ่นดินและการคืนเงินรายได้ที่ใครรับไว้แล้ว โดยจะลงบันทึก

ทางคานเคบิท เมื่อนำส่งเงินรายได้เป็นเงินรายได้แผ่นดิน และเมื่อจ่ายคืนเงินรายได้แผ่นดินแก่ผู้ชำระ

ทางค่านเครดิต เมื่อได้รับเงินรายได้แผ่นดิน และเมื่อถอนคืนเงินรายได้แผ่นดิน ทำให้ยอดรวมที่ปรากฏทางค่านเครดิตไม่ได้อัดงถึงเงินรายได้รับสุทธิ แต่จะนำเอาจำนวนเงินที่ถอนคืนเงินรายได้แผ่นดินมารวมไว้ด้วย และทำให้ยอดรวมที่ปรากฏทางค่านเครดิต ไม่ได้อัดงถึงจำนวนเงินรายได้ที่นำส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดินสุทธิ แต่จะนำเอาจำนวนเงินที่จ่ายคืนเงินรายได้แผ่นดินแก่ผู้ชำระมารวมด้วย

นอกจากนี้บัญชีแยกประเภทเงินรายได้ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ ใบบัญชีแยกประเภทแบบ ทบ.581-007 (ปร.5) ซึ่งไม่มีลักษณะเป็นบัญชีคุมยอด แต่จะแยกบันทึกตามประเภทของเงินรายได้ ถ้าหากส่วนราชการนั้นมีเงินรายได้หลายประเภทก็ต้องเปิดบัญชีสำหรับเงินรายได้ขึ้นหลายบัญชีด้วย เมื่อต้องการทราบยอดรวมของบัญชีแยกประเภทเงินรายได้ ก็ต้องรวมจากทุกบัญชี ไม่สามารถหายอดรวมได้ทันที

4. วิธีการบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในด้านการสอบยันระหว่างบัญชี หรือการควบคุมภายในระหว่างเจ้าหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ เช่น

การบันทึกรายการในบัญชีแยกประเภทที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จะใช้วิธีการผ่านบัญชีจากสมุดบันทึกรายการขั้นต้น และบัญชีแยกประเภทที่ใช้อยู่ไม่มีลักษณะเป็นบัญชีคุมยอด จึงทำให้ไม่สามารถสอบยันตัวเลขระหว่างบัญชีคุมยอดและบัญชีย่อยได้

ถ้าหากใช้บัญชีคุมยอดและบัญชีย่อยแล้ว การบันทึกรายการในบัญชีคุมยอด จะผ่านบัญชีจากสมุดบันทึกรายการขั้นต้น ส่วนการบันทึกในบัญชีย่อยนั้น จะบันทึกจากเอกสารประกอบการลงบัญชีโดยตรง ดังนั้นถ้าการบันทึกรายการในสมุดบันทึกรายการขั้นต้น การผ่านบัญชีไปบัญชีแยกประเภท และการบันทึกในบัญชีย่อยถูกต้องแล้ว ยอดรวมรับจ่าย คงเหลือ ในบัญชีคุมยอดต้องเท่ากับ ยอดรวมรับจ่าย และคงเหลือ ตามบัญชีย่อยนั้น ๆ ทุกบัญชีรวมกัน ถ้าไม่เท่ากันก็ทราบได้ทันทีว่ามีการบันทึกการผิดพลาดเกิดขึ้น ทำให้สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้ทันที

5. หลักฐานที่ใช้ในการจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถแบ่งงานให้เจ้าหน้าที่ช่วยบันทึกและจ่ายเงิน นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความไม่สะดวกและความไม่เป็นระเบียบในกรณีที่มีการโยกย้าย ผู้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างอยู่เสมอ ๆ เนื่องจากใช้สมุด-

เงินเคื่อนเป็นหลักฐานในการจ่ายเงินเคื่อนหรือค่างาง สมุดจ่ายเงินเคื่อนเล่มหนึ่งจะใ้
 สำหรับจ่ายเงินเคื่อน หรือค่างางใ้แกผู้รับเงินจำนวนหลายคน โดยจะเขียนชื่อผู้รับเงิน
 เคื่อนตามทะเบียนคุมเบิกเงินเคื่อน (ทบ. 581 - 053) เพียงครั้งเดียว และใ้สำหรับ
 จ่ายเงินเคื่อนใ้หลายคน ผู้รับเงินจะต้องเซ็นชื่อใ้เป็นหลักฐานในสมุดจ่ายเงินเคื่อน
 ทำให้ไม่สามารถแบ่งงานใ้เจ้าหน้าที่ช่วยบันทึก และช่วยจ่ายเงินใ้ได้ ถ้าหากมีผู้รับเงินเป็น
 จำนวนมาก จะทำให้ผู้รับเงินต้องเสียเวลาคอยซึ่งทำให้เสียเวลาที่ใ้ในการปฏิบัติราชการ
 ควญ นอกจากนี้ถาส่วนราชการนั้นมีการโยกย้ายผู้รับเงินเคื่อนอยู่เสมอ ก็จะทำให้เกิดความ
 ไม่เป็นระเบียบ และความไม่สะดวกขึ้น เนื่องจากจะเกิดที่ว่างในสมุดจ่ายเงินเคื่อนในตอนที่
 ึ่งคจ่ายเงินเคื่อนของผู้โยกย้าย เพราะจะลงชื่อผู้อื่นในของระคับเดียวกันไม่ได้ และเมื่อมี
 ผู้โยกย้ายเขามา ก็ต้องเขียนรายชื่อผู้โยกย้ายเขามาวันนั้นต่อท้ายคนอื่น ๆ ที่เขียนใ้ก่อนแล้ว
 ก่อให้เกิดความไม่เป็นระเบียบในการเขียนชื่อผู้รับเงินเคื่อนในสมุดจ่ายเงินเคื่อน ซึ่งควรจะ
 เรียงตามชั้นยศ เช่น เรียงจาก นายทหาร ยศนายพลลงมาถึงยศร้อยตรี และทำให้เกิด
 ความไม่สะดวกในการเก็บตัวเลขการจ่ายเพื่อนำไปลงทะเบียนคุมฎีกาและเอกสารจ่ายเงินสด
 ประจำวัน

6. การทำรายการสอบยอดบัญชีเงินไม่สามารถทำโดยสรุปได้ เนื่องจากบัญชีแยก
 ประเภทที่ใ้ใ้อยู่ไม่ได้มีลักษณะเป็นบัญชีคุมยอด ทำให้มีบัญชีแยกประเภทเป็นจำนวนมาก โดย
 เฉพาะในส่วนราชการที่มีรายการรับจ่ายเงินเป็นจำนวนมากรายการ และต้องเปิดบัญชีแยก
 ประเภทตามเงินงบประมาณครบทุกหมวด มีจำนวนผู้ยืมเงิน ผู้ฝากเงินเป็นจำนวนมาก อาจ
 ต้องทำรายการสอบยอดบัญชีเงินเป็นจำนวนหลายแผน จึงจะสามารถบรรจุรายการบัญชีแยก
 ประเภทต่าง ๆ ได้ครบถ้วน ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองแรงงานและเวลา เมื่อมีที่ผิดเกิดขึ้นก็ยาก
 แก่การค้นหา นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ส่วนราชการบางแห่งไม่สามารถทำรายการ
 สอบยอดบัญชีเงินและรายงานต่าง ๆ ส่งใ้กรมการเงินใ้ภายในกำหนดเวลาที่วางใ้ ทำให้
 กรมการเงินไม่สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยใ้ภายในเวลาที่รวดเร็วและทันต่อ
 เหตุการณ์

7. การประกาศใช้ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการเงิน พ.ศ. 2510 โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติทางบัญชี ซึ่งใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2479 ให้สอดคล้องกับข้อบังคับดังกล่าว ทำให้การลงบันทึกในบัญชีแยกประเภทของส่วนราชการต่าง ๆ ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน เช่น

การลงบันทึกในบัญชีแยกประเภทเกี่ยวกับเงินรายได้ จะต้องใช้รหัสกำกับบัญชีเงินราชการ ตามคำสั่งกองทัพบก (คำสั่งชี้แจง) ที่ 22/3007 ลง 7 มีนาคม 2504 ดังนี้

- ก. บัญชีเงินรายได้ผลประโยชน์ รหัส 3100
- ข. บัญชีเงินรายได้ทดแทนงบประมาณ รหัส 3200
- ค. บัญชีเงินรายได้บำรุง รหัส 3300

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2510 ได้มีการแก้ไขข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการเงินใหม่ โดยยกเลิกข้อบังคับเดิม พ.ศ. 2479 เสียทั้งสิ้น โดยเปลี่ยนแปลงคำว่าเงินรายได้เป็นเงินรายรับ และแบ่งประเภทเงินรายรับออกเป็น

- ก. เงินรายได้แผ่นดิน
- ข. เงินบำรุง
- ค. เงินรายรับเพื่อบูรณะทรัพย์สิน
- ง. เงินรายรับของสถานพยาบาล สถานศึกษา หรือสถานอำนวยความสะดวกประโยชน์ ที่เป็นของทางราชการทหาร ¹

จากการแก้ไขข้อบังคับดังกล่าว แต่ยังไม่ได้แก้ไขคำสั่งกองทัพบก เรื่องการใช้รหัสกำกับบัญชีเงินราชการให้สอดคล้องกับข้อบังคับ จึงเป็นเหตุให้การลงบัญชีเงินราชการของส่วนราชการต่าง ๆ เกี่ยวกับเงินรายได้ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน กล่าวคือ

- ก. แทนที่จะนำเงินรายได้แผ่นดินซึ่งได้แก่ ค่าเช่า ค่ารับ ค่าธรรมเนียม ค่าภาษีหัก ณ ที่จ่าย ค่าออกใบอนุญาต ค่าขายสิ่งของซึ่งทางราชการเลิกใช้ คอกลงที่เกิดจากทรัพย์สิน

¹ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการเงิน พ.ศ. 2510 หมวด 13 "เงินรายรับ" ข้อ 78.

ของรัฐบาล และรายได้เบ็ดเตล็ดอื่น ลงบันทึกในบัญชีแยกประเภทเงินรายได้ผลประโยชน์ (รหัส 3100) แต่ส่วนราชการบางแห่งจะนำไปลงบันทึกในบัญชีแยกประเภทเงินฝากผ่าน (รหัส 5301 - 5399) เนื่องจากตาม ขก.10 ได้กำหนดให้ส่วนราชการที่ได้รับเงินรายได้ นำเงินรายได้ส่งให้ส่วนราชการบังคับบัญชาจนถึงส่วนราชการที่เบิกเงินตรงต่อคลัง เพื่อนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน² ทำให้ส่วนราชการบางแห่งเข้าใจว่า เงินรายได้ที่ได้รับไว้ และต้องนำส่งต่อนั้นเป็นเงินฝากผ่าน และนำไปบันทึกไว้ในบัญชีแยกประเภทเงินฝากผ่าน ทำให้การลงบัญชีของส่วนราชการต่าง ๆ ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน

ข. เงินรายรับเพื่อบูรณะทรัพย์สิน โดยลักษณะแล้วอาจจะนำไปบันทึกไว้ในบัญชีแยกประเภทเงินรายได้ทดแทนงบประมาณ รหัส 3200 แต่ตาม ขก.10 กำหนดว่า

(1) นำส่งฝากเข้าส่วนราชการนั้นโดยเร็ว อย่างช้าไม่เกิน 3 วันทำการ
 (2) เมื่อส่วนราชการที่เบิกเงินกับกรมบัญชีกลาง หรือคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ ได้รับเงินประเภทนี้ไว้แล้ว ให้นำส่งฝากกรมบัญชีกลาง หรือคลังจังหวัด คลังอำเภอ เป็นยอดรวมภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับเงิน

(3) การจ่ายเงินรายรับเพื่อบูรณะทรัพย์สิน ให้จ่ายได้เฉพาะกรณีจำเป็นต่อทรัพย์สินหรือจ้างทำของ เพื่อให้ได้ทรัพย์สินนั้นมาใช้ในราชการแทนทรัพย์สินที่เสียหายหรือสิ้นเปลืองไป หรือในกรณีจ่ายเป็นค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา โดยให้จ่ายได้ภายในระยะเวลาแต่ละงวด³

การที่ต้องนำเงินรายรับเพื่อบูรณะทรัพย์สินส่งเข้าบัญชีของส่วนราชการนั้น และส่งฝากต่อ เพื่อส่งฝากกรมบัญชีกลาง หรือคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ และสามารถเบิกเงินดังกล่าวมาใช้จ่ายได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่การเงินของส่วนราชการบางแห่งเข้าใจว่าต้องนำเงินรายรับเพื่อบูรณะที่ได้รับไว้ลงบันทึกในบัญชีแยกประเภทเงินฝากผ่าน ทำให้การลงบัญชีของส่วนราชการต่าง ๆ ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน

² เรื่องเดียวกัน ข้อ 79.

³ เรื่องเดียวกัน ข้อ 81.

5.2 ปัญหาคนบุคคล

ตัวบุคคลผู้ปฏิบัติงานเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของระบบบัญชี การปฏิบัติงานของบุคคลมีผลกระทบต่อระบบบัญชี คือ อาจทำให้ระบบบัญชีที่ใช้อยู่ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และสามารถไขประโยชน์จากระบบบัญชีได้อย่างเต็มที่ หรืออาจก่อให้เกิดปัญหาข้อบกพร่องและทุจริตขึ้น

ปัญหาค่าบุคคลที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อระบบบัญชีเงินราชการของกองทัพบกในปัจจุบันพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ปริมาณงานมากกว่ากำลังพล ซึ่งอาจเป็นเพราะ
 - ก. อัตรากำลังพลของหน่วยไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน ปริมาณงานของส่วนราชการที่ต้องปฏิบัติมีมากกว่าอัตรากำลังพลของหน่วย ซึ่งใคร่บรรจุเต็มอัตราแล้ว ทำให้งานล้นมือและเกินความสามารถของเจ้าหน้าที่ เป็นเหตุให้งานค้างและเกิดข้อบกพร่องขึ้น
 - ข. ส่วนราชการบางแห่งบรรจุกำลังพลไม่เต็มอัตรากำลังพลของหน่วย เนื่องจากตัวบุคคลบรรจุไม่ได้ หรือสั่งห้ามบรรจุ เป็นเหตุให้หน่วยมีกำลังพลไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน
 - ค. กำลังพลบางส่วนไปช่วยราชการพิเศษ หรือเข้ารับการศึกษาทั้งภายในและนอกประเทศ ทำให้ส่วนราชการขาดกำลังพล และมีผลกระทบต่อการทำงาน เพราะโดยปกติเจ้าหน้าที่แต่ละคนย่อมจะได้รับมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคลอยู่แล้ว เมื่อส่วนราชการนั้นขาดกำลังพลไป งานที่เจ้าหน้าที่ผู้ไปราชการพิเศษ หรือเข้ารับการศึกษา ใดรับมอบหมายก็จะขาดผู้ปฏิบัติ แม้จะแบ่งมอบงานให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติแทนก็อาจไม่ไคล่เต็มที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่แต่ละคนต่างก็มีงานที่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว การได้รับมอบงานเพิ่มอาจเกินความสามารถของเจ้าหน้าที่ ทำให้ต้องเลือกปฏิบัติเฉพาะงานที่เร่งด่วนหรือจำเป็นเท่านั้น ส่วนงานที่เหลือก็กองทิ้งค้างไว้ และก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในภายหลัง นอกจากนี้ยังอาจทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ใดรับมอบหมายงานเพิ่ม เกิดความเบื่อหน่าย

ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเสียไม่ได้ เนื่องจากต้องปฏิบัติงานแทนผู้ซึ่งมีโอกาสไปราชการพิเศษ และมีสิทธิพิเศษอย่างอื่นด้วย

2. เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน แต่เดิมกรมการเงินจัดทำคำสั่งพลที่เป็นนายทหารสัญญาบัตร เหล่าการเงินจากนายทหารประทวนประจำการ (จาสิบเอก) ส่วนกำลังรบ โดยวิธีรับสมัครเข้ามารับการอบรมวิชาการเงินแล้วบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นนายทหารเหล่าการเงิน เพื่อให้ทันกับความต่องการและสถานการณ์ในขณะนั้น ระยะเวลาต่อมาได้มีการประสานงานด้านการศึกษาระหว่างเหล่าพลาธิการทหารบก เมื่อจบการศึกษาแล้วให้เจ้าตัวเลือกสมัครเข้ารับราชการ เป็นนายทหารสัญญาบัตรเหล่าพลาธิการหรือการเงินตามโควตาที่บรรจุได้ ส่วนนายทหารประทวนซึ่งทำหน้าที่เสมือนการเงินนั้น ได้จากนายทหารประทวน (นายสิบ) เหล่าพลรบของหน่วย บางครั้งก็มีการจัดหาจากบุคคลพลเรือนและทหารกองหนุนเป็นครั้งคราวตามความจำเป็น บุคคลเหล่านี้มีพินความรู้แตกต่างกัน ตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 5) จนถึงชั้นมัธยมปีที่ 8 (มัธยมศึกษาปีที่ 5) โดยบรรจุเป็นข้าราชการกลาโหมพลเรือน⁴ ซึ่งกำลังพลที่จัดหามาเหล่านี้ไม่ได้มีความรู้ทางด้านบัญชีมาก่อนเลย เมื่อมาทำหน้าที่ทางด้านการเงินก็จะมีความรู้ ความชำนาญเฉพาะงานในหน้าที่ของตนเท่านั้น ขาดความรู้พื้นฐานในบัญชีสากลทั่วไป เมื่อเกิดปัญหาทางการเงินขึ้นก็ไม่มีความรู้ทางด้านบัญชีที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2501 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนการเงิน กรมการเงินทหารบก ขึ้น จึงได้เปลี่ยนระบบการจัดทำคำสั่งพลทั้งนายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวนเหล่าการเงิน โดยจัดหานายทหารสัญญาบัตรจาก

⁴ พ.อ. กระจ่าง เอมโอชะ, วิทยานิพนธ์, เรื่องแนวความคิดการปรับปรุงเจ้าหน้าที่การเงินในกองทัพบก, หน้า 189 - 190.

ก. รับสมัครบุคคลพลเรือนที่มีคุณวุฒิปริญญา ทางบัญชีและพาณิชยศาสตร์ ทั้งภายใน และนอกประเทศ หรือบุคคลพลเรือนที่มีคุณวุฒิอนุปริญญาทางบัญชีและพาณิชยศาสตร์หรือเทียบ เทาอนุปริญญา (เทคนิค) ทางการบัญชี เฉพาะผู้ที่สำเร็จวิชาทหารตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และได้รับการแต่งตั้งยศเป็นนายทหารสัญญาบัตรแล้ว

ข. จัดหาจากจาสิบเอกเหล่าการเงินที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อบังคับ เลื่อนฐานะ ขึ้นเป็นนายทหารสัญญาบัตร

ค. รับสมัครนายทหารสัญญาบัตรเหล่าอื่น เข้าศึกษาในโรงเรียนการเงิน กรมการ เงินทหารบก หลักสูตรนายทหารการเงิน (ชั้นผู้บังคับกองร้อย) แล้วเปลี่ยนเหล่าบรรจุเป็น นายทหารเหล่าการเงินหน่วยต่าง ๆ

ง. รับสมัครนายทหารสัญญาบัตรเหล่าอื่น ที่มีพื้นความรู้สำเร็จอาชีวะศึกษาชั้นสูง เคยเป็นเสมียนการเงินมาแล้ว มีความรู้ในหน้าที่การเงินพอสมควร เปลี่ยนเหล่าเป็นนาย- ทหารเหล่าการเงิน

จ. รับสมัครและสอบคัดเลือกนายทหารประทวนยศสิบเอกขึ้นไป ที่สำเร็จอาชีวะ- ชั้นสูง เข้ารับการศึกษาคณะผู้บังคับกองร้อยระยะเวลาการศึกษา 6 เดือน แล้วแต่งตั้งให้ ทำหน้าที่นายทหารสัญญาบัตร เพื่อทดสอบผลการปฏิบัติงานเป็นเวลา 2 ปี ใดผลดีจึงแต่งตั้งยศ ให้เป็นนายทหารสัญญาบัตร

ส่วนนายทหารประทวน (นายสิบ) จัดหาจาก

ก. นักเรียนนายสิบเหล่าการเงินที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนการเงิน กรมการ- เงินทหารบก

ข. บุคคลพลเรือนที่สำเร็จอาชีวะศึกษาชั้นสูง (พาณิชยการ)

ค. บุคคลพลเรือนหรือทหารกองหนุนที่สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป ที่มีความรู้ทาง บัญชีและพิมพ์ดีด

ง. นายทหารประทวนเหล่าอื่นที่เคยเป็นเสมียนการเงิน กรม และกองพันในหน่วย กำลังรบ

จ. นายทหารประทวนที่เคยได้รับการศึกษาอบรมจากโรงเรียนการเงิน กรมการ-
เงินทหารบกมาแล้ว 5

นายทหารการเงินที่เพิ่งเข้ารับราชการหรือเพิ่งเริ่มปฏิบัติงานทางด้านการเงิน ส่วน
มากมักจะประสบปัญหาเรื่องขาดความชำนาญงาน และขาดความรู้ในงานด้านการเงินอย่าง
ลึกซึ้งกว้างขวาง แม้วานายทหารเหล่าการเงินส่วนมากจะเคยผ่านการศึกษาอบรมจาก
โรงเรียนการเงิน กรมการเงินทหารบกมาแล้วก็ตาม แต่การศึกษาในโรงเรียนการเงินฯ
ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาทางทฤษฎี โดยผู้ศึกษายังไม่คุ้นเคยกับงาน และขาดประสบการณ์
ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้การศึกษาไม่ไต่ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้นายทหารเหล่าการเงินบาง
คนต้องปฏิบัติงานโดยไม่เคยผ่านการอบรมศึกษาที่โรงเรียนการเงินฯ เลย เนื่องจากการ
ขาดแคลนกำลังพลในการปฏิบัติงาน นายทหารเหล่านั้นต้องศึกษางานต่าง ๆ ด้วยตนเอง
บางครั้งเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็ต้องแสวงหาผู้ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะส่วนราชการบาง
แห่งไม่ได้จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานไว้ และกองทัพบกยังขาดแคลนแหล่งรวบรวมความรู้
ต่าง ๆ ซึ่งสามารถค้นคว้าเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาได้ทันเวลาที่ นายทหารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน
ส่วนภูมิภาค หรืออยู่ในส่วนราชการที่การปฏิบัติทางบัญชีไม่เรียบร้อย มักจะต้องประสบปัญหา
ดังกล่าวนี้

การขาดความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติงาน ทำให้งานดำเนินไปด้วยความ
ล่าช้า และอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้

3. เจ้าหน้าที่ขาดความสนใจในการปฏิบัติงาน ไม่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
ไม่ติดตามคนหาสาเหตุและวิธีแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว ละเลยไม่ปฏิบัติงานใน
หน้าที่และความรับผิดชอบ หรือจงใจกระทำผิด ทำให้การปฏิบัติงานไม่ถูกต้องตามระเบียบข้อ
บังคับและระบบบัญชีที่วางไว้ ซึ่งเป็นผลให้ไม่ได้รับประโยชน์จากระบบบัญชีอย่างเต็มที่ ไม่
สามารถนำข้อมูลจากระบบบัญชีไปใช้ในการบริหารและตัดสินใจ สาเหตุที่เจ้าหน้าที่ขาดความ

สนใจในการปฏิบัติงาน เป็นเพราะ

ก. ขวัญของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในส่วนราชการบางแห่งไม่ค้ำ โดยปกติสิ่งจูงใจที่เหมาะสม ระบบการให้รางวัลและลงโทษที่ยุติธรรมจะมีส่วนทำให้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ปฏิบัติงานเพื่อให้หน่วยงานนั้นบรรลุความสำเร็จ แต่ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ตามส่วนราชการทั่วไปในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บางคนไม่สามารถจะเลื่อนขั้นยศ เลื่อนตำแหน่งได้ เนื่องจากไม่มีตำแหน่งว่าง การพิจารณาให้บำเหน็จแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานบางครั้งไม่ได้นำผลการปฏิบัติงานมาประกอบการพิจารณาด้วย ทำให้เจ้าหน้าที่บางคนเกิดความท้อถอยในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้รายได้ของข้าราชการชั้นผู้น้อยส่วนมากจะไม่สมดุลกับรายจ่าย หรือสถานะครอบครัวในปัจจุบัน และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่อุทิศตนเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สนใจที่จะปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามหลักการที่วางไว้

ข. ผู้บังคับบัญชาบางคนขาดลักษณะของการเป็นผู้นำ ทั้งนี้เนื่องจากขาดความรู้ในระบบบัญชีอย่างแท้จริง และไม่สามารถให้คำแนะนำให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างถูกต้อง ขาดความสามารถในการสั่งการ ขาดหลักวิธีในการชี้แนะและควบคุมบังคับบัญชา ไม่ติดตามสอดส่องการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่ทราบความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน เพื่อไปประกอบการพิจารณาให้บำเหน็จ และทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาละเลยไม่สนใจต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เรียบร้อย การทุจริตฉ้อฉลและจะเป็นปัญหามากยิ่งขึ้น เมื่อไม่รีบดำเนินการป้องกันแก้ไขการทุจริตฉ้อฉลที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชาบางคนยังไม่สามารถจัดแบ่งงาน และใช้คนอย่างเหมาะสม ทำให้เจ้าหน้าที่บางคนมีงานล้นมือ บางคนมีงานทำเพียงเล็กน้อย มีผลให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปอย่างล่าช้า ขาดการสอบย้อนระหว่างเจ้าหน้าที่ และอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้

5.3 ปัญหาคานอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน

อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ทำงานในระบบบัญชีสำเร็จ ดูลงไปช่วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว ช่วยอำนวยความสะดวก ลดความผิดพลาดในการทำงานให้น้อยลง และทำให้เกิดความประหยัด ถ้าอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอหรือล้าสมัย ไม่เหมาะสมกับงานก็อาจเป็นเหตุให้การทำงานเป็นไปอย่างล่าช้า หรือเกิดความผิดพลาดไม่เรียบร้อยขึ้นได้

งานทางด้านการเงินของกองทัพบกมีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังจะเห็นได้จากจำนวนงบประมาณของกองทัพบก ที่ได้รับเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ดังนี้

ตารางที่ 1

งบประมาณของกองทัพบก ตั้งแต่ปี 2503-2514

พ.ศ.	งบประมาณของกองทัพบก (หน่วยพันล้านบาท)	เทียบเป็นร้อยละโดยไซ พ.ศ.2503 เป็นปีฐาน
2503	766.1	100
2504	586.3	76.22
2505	809.0	105.17
2506	839.7	109.16
2507	778.1	101.28
2508	940.6	122.28
2509	1,034.0	134.42
2510	1,221.4	158.78
2511	1,317.6	171.29
2512	1,606.2	208.81
2513	1,924.7	250.21
2514	2,163.0	281.19

แหล่งที่มา : กองสถิติ สำนักงานปลัดบัญชาการกองทัพบก กระทรวงกลาโหม

หมายเหตุ : เนื่องจากตัวเลขทางคานงบประมาณของปีปัจจุบันและปีใกล้เคียง ยังถือเป็นตัวเลขที่เป็นความลับ จึงไม่สามารถจะนำมาแสดงได้

จะเห็นว่า เมื่อ พ.ศ. 2514 กองทัพบกได้รับงบประมาณมากกว่าเมื่อ พ.ศ. 2503 ประมาณ 2.8 เท่า และมีแนวโน้มว่าจะได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามความจำเป็นและภาวะการณ์ของประเทศ การได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นนี้ ย่อมมีผลทำให้งานในหน้าที่การเงินเพิ่มมากขึ้น และมีผลทำให้ความต้องการทางด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มสูงขึ้นด้วย

ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนี้คือ ฝ่ายการเงินของส่วนราชการบางแห่งมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้บางอย่างที่มีอยู่ก็ล้าสมัย ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างล่าช้า เช่น ยิงตอกลงลูกคิดในการคำนวณตัวเลขจำนวนมาก ๆ หรือมีเครื่องคิดเลขแบบมือโยกไว้ใช้ในการปฏิบัติงานเพียง เครื่องหรือสองเครื่องเท่านั้น ในขณะที่ส่วนราชการแห่งอื่น ๆ ได้ใช้เครื่องคิดเลขไฟฟ้าช่วยในการปฏิบัติงานแล้ว หรือมีเครื่องพิมพ์คีย์ไม่เพียงพอที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น และเมื่อเครื่องมือเครื่องใช้เหล่านี้เกิดชำรุดเสียหาย ก็ไม่ได้รับการซ่อมแซมอย่างรวดเร็ว หรือไม่สามารหหาเครื่องอื่นมาทดแทนเครื่องที่ชำรุด เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานตามปกติได้

นอกจากนี้ส่วนราชการบางแห่งยังประสบปัญหาเรื่องอุปกรณ์และสถานที่เก็บหลักฐานเอกสารประกอบบัญชี เนื่องจากมีระเบียบของกองทัพบก ห้ามทำลายหลักฐานเอกสารและหนังสือราชการที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี การทำลายหลักฐานต่าง ๆ เหล่านี้จะกระทำใต้อาณัติเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้น ทำให้ฝ่ายการเงินต้องเก็บรักษาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนอุปกรณ์และสถานที่เก็บรักษาเอกสาร นอกจากนี้ยังทำให้การเก็บรักษาเอกสารของส่วนราชการบางแห่งขาดความเป็นระเบียบ และทำให้เอกสารหลักฐานที่สำคัญ ๆ บางอย่างขาดหายไป ซึ่งทำให้เกิดปัญหายุ่งยากขึ้น เมื่อต้องนำเอกสารหลักฐานเหล่านั้นให้เจ้าหน้าที่ตรวจบัญชีทำการตรวจสอบ

5.4 ปัญหาด้านการควบคุมภายใน

การตรวจบัญชีภายในของกองทัพบก เป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมภายในซึ่งมีส่วนช่วยให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินในส่วนราชการต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยป้องกันแก้ไขและลดขอบกพร่องทุจริตต่าง ๆ ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตาม

ระเบียบแบบแผนที่วางไว้ และช่วยควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณและทรัพย์สินของกองทัพบก

การตรวจบัญชีภายในของกองทัพบกที่กำหนดไว้ในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการเงินและบัญชีมีดังนี้ คือ

1. การตรวจประจำสัปดาห์ หมายความว่า การตรวจเงินของส่วนราชการต่าง ๆ ในรอบสัปดาห์ ให้ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินขึ้น เพื่อทำการตรวจนับเงินทุกสัปดาห์ เพื่อทราบว่าเงินในกำปั่นเก็บเงินถูกต้องครบถ้วนตรงตามรายการและจำนวนเงินในสมุดบันทึกนำเงินเข้าออก และตรงกับยอดคุดของสมุดเงินสด หรือบัญชีเงินสดในวันที่ทำการตรวจนับหรือไม่ ทั้งนี้ให้กรรมการทำการตรวจในวันใดวันหนึ่งของสัปดาห์นั้น โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้รับการตรวจทราบล่วงหน้า ⁶

2. การตรวจประจำเดือน หมายความว่า การตรวจเงินและบัญชีของส่วนราชการต่าง ๆ ในรอบเดือน ให้ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินและบัญชีขึ้นภายในเดือนที่จะทำการตรวจนั้น โดยมีความมุ่งหมายเพื่อทราบดังต่อไปนี้

ก. เงินในกำปั่นเก็บเงินในวันสิ้นเดือน ถูกต้องครบถ้วนตรงตามรายการและจำนวนเงินในสมุดบันทึกนำเงินเข้าออก และตรงกับยอดคุดของสมุดเงินสดหรือบัญชีเงินสดหรือไม่

ข. ยอดเงินคงเหลือที่ธนาคารในวันสิ้นเดือนถูกต้องตรงกับยอดเงินธนาคารคงเหลือในสมุดเงินสดของธนาคาร หรือบัญชีเงินฝากธนาคารหรือไม่

ค. ยอดเงินคงเหลือประจำแต่ละวันในสมุดเงินสด หรือบัญชีเงินสดตรงกับยอดเงินคงเหลือในสมุดบันทึกนำเงินเข้าออกหรือไม่

ง. การรับจ่ายเงินประจำวันในรอบเดือนตามรายการในสมุดเงินสดมีหลักฐานรับจ่ายถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ และไต่บันทึกรายการและจำนวนเงินไว้ถูกต้องเพียงใด

⁶ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการเงินและบัญชี พ.ศ. 2510 หมวด 15 "การตรวจเงินและบัญชี" ข้อ 91.

จ. การรับและการนำส่งเงินในหน้าที่ของผู้เก็บเงินรายได้แผ่นดิน ที่มีอำนาจสั่งจ่ายแต่งตั้งจากนายทหารสัญญาบัตรที่มีโชทหารเหล่าการเงิน ซึ่งต้องปฏิบัติกรให้ได้รับเงินรายได้ครบถ้วนถูกต้องตามกำหนดเวลารับเงินแล้วรับนำส่งนายทหารฝ่ายการเงิน หรือเจ้าหน้าที่การเงิน โดยเร็วอย่างช้าไม่เกิน 3 วัน ว่าถูกต้องหรือไม่

นอกจากนี้ ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินจะสั่งให้กรรมการตรวจเงินและบัญชีประจำเดือนทำการตรวจการรับจ่าย หรือประเภทเงินอย่างหนึ่งอย่างใดที่ประสงค์จะทราบเพิ่มเติมก็กระทำได้⁷

3. การตรวจประจำปี หมายความว่า การตรวจเงินและบัญชีของส่วนราชการต่าง ๆ ในรอบปีงบประมาณ ให้กองทัพบกจัดตั้งกรรมการตรวจเงินและบัญชีอย่างช้าไม่เกินปีงบประมาณที่ถัดไป โดยมีความมุ่งหมายเพื่อทราบดังต่อไปนี้

ก. เงินในกำป็นเก็บเงิน ถูกต้องครบถ้วนตรงตามรายการและจำนวนเงินในสมุดบันทึกนำเงินเข้าออก และตรงกับยอดดุลของสมุดเงินสด หรือบัญชีเงินสดหรือไม่

ข. การใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามที่ได้รับการจัดสรรให้ไว้หรือไม่

ค. การจ้างและการจัดซื้อพัสดุ การกอหน้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายเงินอื่นใด เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือไม่

ง. การเบิก การรับ การจ่าย และการเก็บรักษาเงินถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือไม่

จ. การบัญชีถูกต้องตามระเบียบที่กระทรวงกลาโหมกำหนดไว้หรือไม่

ฉ. เงินโคขาดบัญชี หรือเกิดการทุจริต หรือสูญหายไปหรือไม่เพียงใด

ช. ฐานะการเงินของส่วนราชการนั้นที่ปรากฏในงบพ่ดลองและงบบคูลในวันสิ้นปีงบประมาณ⁸

⁷ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 92

⁸ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 93

กรรมการตรวจเงินและบัญชี ให้แต่งตั้งจากข้าราชการชั้นสัญญาบัตร หรือผู้ที่ทางการสั่งให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร ซึ่งมีใบผู้ที่จะตรวจในหน้าที่ของตน⁹

การตรวจเงินและบัญชีตามที่กำหนดไว้ใน ขก.๑๐ นี้ เป็นการควบคุมภายในอย่างหนึ่งของระบบบัญชี ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ระบบบัญชีเงินราชการ ของกองทัพบกเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สามารถใช้ประโยชน์จากระบบบัญชีได้อย่างเต็มที่ และป้องกันมิให้เกิดการทุจริตและความผิดพลาดต่าง ๆ หรือถ้าหากมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นก็สามารถแก้ไขได้ทันเวลาที่

ปัญหาการตรวจเงินและบัญชีที่เกิดขึ้นในกองทัพบกขณะนี้ คือ

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการตรวจประจำเดือน ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายจะแต่งตั้งกรรมการจากนายทหารสัญญาบัตร หรือผู้ที่ทางการสั่งให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร ซึ่งไม่ได้เป็นเจ้าของหน้าที่ ๆ ปฏิบัติงานที่จะต้องให้กรรมการประจำเดือนตรวจ (แต่ไม่ห้ามการแต่งตั้งทหารเหล่าการเงิน) ดังนั้นกรรมการประจำเดือนส่วนมากจึงไม่ใช่เจ้าหน้าที่การเงิน แต่จะเป็นนายทหารเหล่าอื่นจากฝ่ายอื่นในส่วนราชการนั้น กรรมการตรวจเงินประจำเดือนส่วนมากจะไม่มีความรู้ทางด้านการเงินการบัญชี และมักไม่ไต่ถามการตรวจอย่างจริงจัง ทำให้การตรวจประจำเดือนไม่ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ไม่ช่วยป้องกันและแก้ไขข้อบกพร่องและทุจริตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. ปัญหาที่เกิดจากการตรวจประจำปี กองตรวจบัญชีสำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบกเป็นผู้มีหน้าที่ตรวจเงินและบัญชีของส่วนราชการต่าง ๆ ในรอบปีงบประมาณอย่างซ้ำไม่เกินไปงบประมาณที่ถัดไป¹⁰ แต่ตามข้อเท็จจริงในปัจจุบันยังมีหน่วยที่ไม่ได้รับการตรวจเงินและบัญชีภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้เป็นจำนวนมาก ตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 2 ส่วนราชการ

⁹ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 94.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 93.



ที่ค้างตัวงานที่สุด คือกรมการเงินทหารบก ค้างตรวจเป็นเวลาถึง 10 ปี การค้างตรวจ เป็นเวลานาน ๆ ทำให้ไม่สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ และไม่ทราบถึงขอบกพร่องและการทุจริตที่เกิดขึ้นซึ่งยากแก่การที่จะติดตามหาตัวผู้ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ในกรณีที่เกิดการทุจริต และอาจทำให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานละเลยไม่สนใจที่จะปฏิบัติงาน ให้เรียบร้อยเป็นไปตามระเบียบ

สาเหตุที่กองตรวจบัญชีไม่สามารถทำการตรวจเงินและบัญชีเงินราชการของส่วนราชการต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด เพราะขาดกำลังพล ในปัจจุบัน (ม.ค. 2518) กำลังพลที่เป็นนายทหารสัญญาบัตรของกองตรวจบัญชีมีทั้งสิ้น 41 นาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกระทรวงจำนวน	5	นาย
เข้ารับการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ และปฏิบัติราชการที่ส่วน- ราชการอื่นจำนวน	6	นาย
ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการตรวจบัญชีประจำสายตรวจบัญชีที่ 1 จำนวน	14	นาย
ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการตรวจบัญชีประจำสายตรวจบัญชีที่ 2 จำนวน	5	นาย
ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการตรวจบัญชีประจำสายตรวจบัญชีที่ 3 จำนวน	5	นาย
ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการตรวจบัญชีประจำสายตรวจบัญชีที่ 4 จำนวน	6	นาย
รวม	<u>41</u>	นาย

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณงานกับกำลังพลที่มีอยู่ในปัจจุบัน จะเห็นว่ากำลังพลมีน้อยกว่า ปริมาณงานมาก เพราะนอกจากจะต้องทำหน้าที่ตรวจบัญชีเงินราชการแล้ว ยังต้องตรวจบัญชีอื่น ๆ อีกด้วย เช่น บัญชีรถยนต์โดยสารทหารบก บัญชีร้านค้าสวัสดิการ บัญชีสวัสดิการยา เป็นต้น

นอกจากนี้กองตรวจบัญชียังมีนโยบายที่จะติดตามทำการตรวจบัญชีเงินราชการของ ส่วนราชการ ที่เพิ่งได้รับการตรวจไปในปีที่ล่วงมาแล้ว เพื่อให้การตรวจบัญชีเงินราชการของ ส่วนราชการดังกล่าวทันภายในระยะเวลาที่กำหนด แล้วจึงเร่งตรวจหน่วยที่ค้างการตรวจมาเป็นเวลานาน เมื่อสามารถเพิ่มกำลังพลให้มากขึ้นแล้ว และการขาดกำลังพลในการตรวจบัญชี

บางครั้งทำให้การตรวจบัญชีของเจ้าหน้าที่เป็นไปอย่างรีบเร่ง และไม่สามารถให้คำแนะนำ
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ได้ดีเท่าที่ควร

4. ปัญหาที่เกิดจากการไม่ติดตามผลการตรวจเงินและบัญชี เมื่อคณะกรรมการ
ตรวจเงินและบัญชีเงินราชการได้แจ้งผลการตรวจ ซึ่งจะทำให้ส่วนราชการผู้รับตรวจทราบ
ถึงข้อบกพร่องที่จะต้องดำเนินการแก้ไข เพื่อให้ระบบบัญชีของหน่วยงานต่าง ๆ ถูกต้องเรียบ
ร้อย แต่ตามข้อเท็จจริงในปัจจุบัน ส่วนราชการผู้รับตรวจบางแห่งไม่สนใจที่จะดำเนินการ
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเจ้าหน้าที่มักอ้างว่าไม่มีเวลาว่างพอ เนื่องจากคนมี
งานประจำจะต้องปฏิบัติอยู่แล้ว และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจบัญชี.



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2

รายละเอียดการตรวจบัญชีเงินราชการของกองตรวจบัญชี

รายละเอียดการตรวจบัญชีเงินรายการของสายตรวจบัญชีที่ 1

เมื่อ 12 ธันวาคม 2517

ลำดับ	หน่วยรับตรวจ	ตรวจถึง	ค่างการตรวจ		รวมค่าง จำนวนปี
			ตั้งแต่	ถึงปี	
1.	กรมการเงินทหารบก (กจ.ทบ.)	30 ก.ย. 07	1 ต.ค. 07	30 ก.ย. 17	10
2.	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (รร. จปร.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
3.	มณฑลทหารบกที่ 1 (มทบ. 1)	30 ก.ย. 08	1 ต.ค. 08	30 ก.ย. 17	9
4.	กรมสวัสดิการทหารบก (สจ.ทบ.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
5.	กรมสรรพาวุธทหารบก (สพ.ทบ.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
6.	กรมยุทธศึกษาทหารบก (ยศ.ทบ.)	30 ก.ย. 09	1 ต.ค. 09	30 ก.ย. 17	8
7.	กรมยุทธโยธาทหารบก (ยย.ทบ.)	30 ก.ย. 12	1 ต.ค. 12	30 ก.ย. 17	5
8.	กองคลังแสง กรมสรรพาวุธทหารบก (คส.สพ.ทบ.)	30 ก.ย. 13	1 ต.ค. 13	30 ก.ย. 17	4
9.	กรมการขนส่งทหาร ทหารบก (ขส.ทบ.)	30 ก.ย. 13	1 ต.ค. 13	30 ก.ย. 17	4
10.	กองโรงงานวัตถุระเบิด กรมสรรพาวุธทหารบก (วรบ.สพ.ทบ.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
11.	กองเกี่ยกกาย กรมพลศึกษาทหารบก (กก.พช.ทบ.)	30 ก.ย. 14	1 ต.ค. 14	30 ก.ย. 17	3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	หน่วยรับตรวจ	ตรวจถึง	ตารางตรวจ		รวมค้าง จำนวนปี
			ตั้งแต่	ถึงปี	
12.	กรมการแพทย์ (พบ.)	30 ก.ย. 14	1 ต.ค. 14	30 ก.ย. 17	3
13.	โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	30 ก.ย. 14	1 ต.ค. 14	30 ก.ย. 17	3
14.	กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน (พล.ปตอ.)	30 ก.ย. 14	1 ต.ค. 14	30 ก.ย. 17	3
15.	กรมการทหารสื่อสาร (สส.)	30 ก.ย. 14	1 ต.ค. 14	30 ก.ย. 17	3
16.	กองพลทหารม้า (พล.ม.)	30 ก.ย. 15	1 ต.ค. 15	30 ก.ย. 17	2
17.	กรมการรักษาดินแดน (รค.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
18.	กรมพลศึกษาทหารบก (พช.ทบ.)	30 ก.ย. 14	1 ต.ค. 14	30 ก.ย. 17	3
19.	กรมสารวัตรทหารบก (สท.ทบ.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
20.	กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก (วศ.ทบ.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดการตรวจบัญชีเงินราชการของสายตรวจบัญชีที่ 2 - 4

เมื่อ มีนาคม 2517

ลำดับ	หน่วยรับตรวจ	ตรวจถึง	ค้างการตรวจ		รวมค้าง จำนวนปี
			ตั้งแต่	ถึงปี	
	<u>สายตรวจบัญชีที่ 2</u>				
1.	จังหวัดทหารบกอุดร (วทบ.อ.ค.)	30 ก.ย. 09	1 ต.ค. 09	30 ก.ย. 17	8
2.	มณฑลทหารบกที่ 2 (มทบ. 2)	30 ก.ย. 12	1 ต.ค. 12	30 ก.ย. 17	5
3.	กองพันที่ 3 กรมผสมที่ 2 [ในส.2/3 (อรัญ)]	30 ก.ย. 12	1 ต.ค. 12	30 ก.ย. 17	5
4.	มณฑลทหารบกที่ 6 (มทบ.6)	30 ก.ย. 12	1 ต.ค. 12	30 ก.ย. 17	5
5.	จังหวัดทหารบกชลบุรี (จทบ.ช.บ.)	30 ก.ย. 12	1 ต.ค. 12	30 ก.ย. 17	5
6.	จังหวัดทหารบกขอนแก่น (จทบ.ข.ก.)	30 ก.ย. 13	1 ต.ค. 13	30 ก.ย. 17	4
7.	จังหวัดทหารบกสระบุรี (จทบ.ส.บ.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
8.	มณฑลทหารบกที่ 3 (มทบ.3)	30 ก.ย. 14	1 ต.ค. 14	30 ก.ย. 17	3
9.	จังหวัดทหารบกอุดรส่วนแยก (สกล- นคร)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
10.	จังหวัดทหารบกสระบุรี (จทบ.ส.ร.)	30 ก.ย. 14	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
11.	จังหวัดทหารบกอุดรส่วนแยก (นครพนม) ⁹	-	มี.ย. 14	30 ก.ย. 17	4
12.	กองบัญชาการช่วยรบที่ 2 (บชร.2) ¹⁰	-			

⁹ เปิดบัญชีเมื่อ มิถุนายน 2514.

¹⁰ เปิดบัญชีเมื่อ ตุลาคม 2517.

รายละเอียดการตรวจบัญชีเงินราชการของสายตรวจบัญชีที่ 2 - 4

เมื่อ มีนาคม 2517

ลำดับ	หน่วยรับตรวจ	ตรวจถึง	คางการตรวจ		รวมคาง จำนวนปี
			ตั้งแต่	ถึงปี	
	<u>สายตรวจบัญชีที่ 3</u>				
1.	จังหวัดทหารบก ลพบุรี (จทบ.ลบ.)	30 ก.ย. 11	1 ต.ค. 11	30 ก.ย. 17	6
2.	มณฑลทหารบกที่ 7 (มทบ. 7)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
3.	จังหวัดทหารบกอุดรธานี (มทบ.อ.ต.)	30 ก.ย. 15	1 ต.ค. 15	30 ก.ย. 17	2
4.	ศูนย์สงครามพิเศษ (ศสพ.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
5.	จังหวัดทหารบกเชียงราย (จทบ.ชร.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
6.	จังหวัดทหารบกพิษณุโลก (จทบ.พล.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
7.	ศูนย์การทหารปืนใหญ่ (ศป.)	30 ก.ย. 15	1 ต.ค. 15	30 ก.ย. 17	2
8.	จังหวัดทหารบกเชียงใหม่ (จทบ.ชม.)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1
9.	จังหวัดทหารบกอุดรธานี ส่วนแยก (น่าน)	30 ก.ย. 15	1 ต.ค. 15	30 ก.ย. 17	2
10.	กรมการบินทหารบก	30 ก.ย. 15	1 ต.ค. 15	30 ก.ย. 17	2
11.	มณฑลทหารบกที่ 4 (มทบ. 4)	30 ก.ย. 16	1 ต.ค. 16	30 ก.ย. 17	1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับ	หน่วยรับตรวจ	ตรวจถึง	ช่วงการตรวจ		รวมค่า จำนวนปี
			ตั้งแต่	ถึงปี	
	<u>สายตรวจบัญชี 4</u>				
1.	ศูนย์การทหารราบ (ศร.)	30 ก.ย.09	1 ต.ค.09	30 ก.ย.17	8
2.	มณฑลทหารบกที่ 5 (มทบ. 5)	30 ก.ย.13	1 ต.ค.13	30 ก.ย.17	4
3.	จังหวัดทหารบกราชบุรีส่วนแยก (ราชบุรี)	30 ก.ย.14	1 ต.ค.14	30 ก.ย.17	3
4.	กองพลที่ 9 (พล. 9) ¹¹	-	-	-	-
5.	กรมการสัตว์ทหารบก (กส.ทบ.)	30 ก.ย.14	1 ต.ค.14	30 ก.ย.17	3
6.	จังหวัดทหารบกสงขลา (จทบ.สข.)	30 ก.ย.16	1 ต.ค.16	30 ก.ย.17	1
7.	จังหวัดทหารบกราชบุรี (จทบ.รบ.)	30 ก.ย.15	1 ต.ค.15	30 ก.ย.17	2
8.	จังหวัดทหารบกเพชรบุรี (จทบ.พบ.)	30 ก.ย.15	1 ต.ค.15	30 ก.ย.17	2
9.	หน่วยผสมสัตว์กัญจนบุรี (ผสม.กจ.)	30 ก.ย.15	1 ต.ค.15	30 ก.ย.17	2
10.	กองพันที่ 4 กรมผสมที่ 5 (ผสม.5/4)	30 ก.ย.16	1 ต.ค.16	30 ก.ย.17	1
11.	จังหวัดทหารบกชุมพร (จทบ.ชพ.)	30 ก.ย.16	1 ต.ค.16	30 ก.ย.17	1

แหล่งที่มา : กองตรวจบัญชี สำนักปลัดบัญชีกองทัพบก

4. ปัญหาที่เกิดจากการขาดการประสานงานระหว่างสำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบก กับกรมการเงินทหารบก เนื่องจากการโอนกองตรวจเงินของกรมการเงินทหารบก มาเป็น กองตรวจบัญชี สำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบก เมื่อ พ.ศ. 2501 เป็นเหตุให้กรมการเงินทหารบกขาดการรับทราบข่าวสารที่แท้จริงของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น ไม่สามารถจะหาข่าวสาร เกี่ยวกับการพิจารณาตัวบุคคล สาเหตุของการทำบัญชีเงินราชการผิดพลาดเกิดขึ้นจากตัวบุคคล ผู้ปฏิบัติงาน หรือเกิดจากระเบียบแบบแผนที่ยังไม่รัดกุมพอ หรือเกิดขึ้นจากทั้งตัวบุคคลผู้ปฏิบัติงาน และระเบียบแบบแผนที่วางไว้ เพื่อจะหาวิธีการแก้ไขให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

5.5 ขอบกพรองและทุจริตที่เกิดขึ้น

จากปัญหาต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วในข้อ 5.1 ถึง 5.4 เป็นเหตุให้เกิดช่องทาง ที่จะเกิดขอบกพรองและทุจริตขึ้นได้ ขอบกพรองและทุจริตสำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้น และที่ตรวจพบ โดยคณะกรรมการตรวจบัญชี มีดังนี้

1. ส่งรายการสอยยอดไม่ทันกำหนดเวลา ตามหลักปฏิบัติประจำ ส่วนราชการ ต่าง ๆ จะต้องทำรายการสอยยอดส่งกรมการเงินทหารบก ภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป แต่ยังมีส่วนราชการบางแห่งไม่สามารถส่งรายการสอยยอดให้กรมการเงิน ภายในกำหนด เวลา ทำให้กรมการเงินไม่สามารถทราบสถานะภาพทางการเงินและผลการปฏิบัติงานของ ส่วนราชการเหล่านั้น เพื่อใช้เป็นเครื่องช่วยในการวิเคราะห์และควบคุม เนื่องจากราย การสอยยอดจะเป็นเครื่องชี้ว่าการทำบัญชีแยกประเภทบัญชีถูกต้องหรือไม่ มีขอบกพรองที่ ต้องดำเนินการแก้ไขมากน้อยเพียงไร

สาเหตุที่ส่วนราชการบางแห่งไม่สามารถส่งรายการสอยยอดบัญชีเงินพร้อมด้วยราย ละเอียดให้กรมการเงินภายในเวลาที่กำหนดไว้ อาจมีสาเหตุมาจากส่วนราชการนั้น ๆ ขาด หลักการและวิธีการควบคุมที่ดี ไม่สามารถคุมทะเบียนช่วยต่าง ๆ ให้เรียบร้อยสมบูรณ์ หรือ เป็นเพราะส่วนราชการนั้นขาดการประสานงานที่ดีพอ หรือขาดอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่

จะสนับสนุนให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว หรือเป็นเพราะกรมการเงินขาดมาตรการ
การควบคุมที่เด็ดขาด ทำให้หน่วยการเงินบางแห่งละเลยไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่
วางไว้

รายชื่อหน่วยที่ส่งรายการสอบยอดไม่ทันกำหนดเวลา 12. ซึ่งรวบรวมเมื่อ พฤศจิกายน
2517 มีดังนี้

<u>รายชื่อหน่วย</u>	<u>ค้างส่งเดือน</u>
กรมการขนส่งทหารบก (ขส.ทบ.)	ส.ค. - พ.ย. 17
กรมพลศึกษาทหารบก (พช.ทบ.)	ต.ค. - พ.ย. 17
กรมการรักษาคินแดน (รค.)	มี.ค. - พ.ย. 17
มณฑลทหารบกที่ 2 (มทบ. 2)	ต.ค. - พ.ย. 17
จังหวัดทหารบกชลบุรี (จทบ.ชบ.)	ต.ค. - พ.ย. 17
ศูนย์การทหารปืนใหญ่ (ศป.)	ต.ค. - พ.ย. 17
ศูนย์สงครามพิเศษ (ศสพ.)	ต.ค. - พ.ย. 17
กองพลที่ 9 (พล.9)	ก.ค. - พ.ย. 17
ศูนย์การทหารราบ (ศร.)	ต.ค. - พ.ย. 17
มณฑลทหารบกที่ 6 (มทบ. 6)	ต.ค. - พ.ย. 17
จังหวัดทหารบกอุดร (จทบ.อ.ค.)	ต.ค. - พ.ย. 17
มณฑลทหารบกที่ 4 (มทบ. 4)	ต.ค. - พ.ย. 17
จังหวัดทหารบกพิษณุโลก (จทบ. พ.ล.)	ส.ค. - พ.ย. 17

แหล่งที่มา : กองบัญชี กรมการเงินทหารบก.

2. ขอบกพรองและทุจริตเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินสด มีดังนี้

ก. เจ้าหน้าที่รับเงินแล้วไม่นำเข้าบัญชีทันที แต่เก็บเงินไว้ใช้ส่วนตัวก่อน เช่น รับเงินรายได้ผลประโยชน์ หรือรับเงินสดจากผู้ยืม เพื่อใช้หนี้เงินยืม แล้วไม่นำเงินสดที่รับไว้นั้นเข้าบัญชีทันที

ข. เจ้าหน้าที่ผู้รับเงินเขียนจำนวนเงินในใบเสร็จรับเงินต่ำกว่าจำนวนเงินสดที่ได้รับไว้จริง เนื่องจากผู้นำเงินมาชำระส่วนมากมักไม่ได้ทวงใบเสร็จรับเงินจากผู้รับเงิน

ค. เมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ เจ้าหน้าที่ไม่นำเงินสดเข้าเก็บในกำป็นเก็บเงินของหน่วย หรือไม่นำฝากเข้าบัญชีเงินธนาคารของหน่วย แต่จะเก็บเงินสดไว้กับตัวเอง หรือนำฝากธนาคารในบัญชีส่วนตัวของเจ้าหน้าที่เอง

ง. เบิกเงินเกินความจำเป็นที่ต้องจ่าย เช่น การเบิกเงินเดือนนายทหารประทวน จะเบิกตามบัญชีจ่ายรายอัตรา เจ้าหน้าที่ผู้เบิกจะเบิกโดยระบอบอัตรามากกว่าอัตราที่บรรจจริง ๆ แล้วทำหลักฐานเท็จจ่ายเงินออกไป

3. ขอบกพรองและทุจริตเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยหวัด บำนาญ และเงินเพิ่มต่าง ๆ

ก. จ่ายเงินเดือนโดยไม่ได้ผู้รับเงินเช่นชื่อไว้เป็นหลักฐานในสมุดจ่ายเงินเดือน

ข. ไม่มีสมุดจ่ายเงินเดือนเป็นหลักฐานการจ่ายเงินเดือน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเก็บหลักฐานไม่ดีพอ หรืออาจเป็นเพราะการทุจริตของเจ้าหน้าที่

ค. จ่ายเงินตกเบิกต่าง ๆ เช่น เงินเดือน เงินเพิ่มค่าวิชา เงินเพิ่มค่าสุรบ และเงินเพิ่มอื่น ๆ ซ้ำโดยเจตนาบหลอมลายเซ็น หรือจ่ายเงินตกเบิกโดยไม่มีผู้ลงชื่อรับเงินในสมุดจ่ายเงินตกเบิก เนื่องจากผู้มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าวได้รับเงินไปแล้ว

ง. บวกเลข หรือรวมยอดในใบเก็บรวบรวมจ่ายสูงกว่าความจริง

จ. หักเงินจากผู้รับเงินเดือนตามทะเบียนหักจ่ายเงินเดือนแล้วไม่นำเข้าบัญชี

ฉ. จ่ายเงินเคื่อน ค่าจ้าง เกินสิทธิของผู้รับเงิน
 ช. ลงชื่อรับเงินเคื่อน เบี้ยหวัด บำนาญ แทนโดยไม่มีใบมอบฉันทะ หรือรับมอบฉันทะรับเงิน โดยไม่มีสิทธิรับมอบฉันทะ

ซ. เซ็นชื่อรับเงินในสมุดจ่ายเงินเคื่อนล่วงหน้า

ญ. ไม่ตัดเงินเคื่อนของพลทหารที่ขาดหนี้ราชการ หรือปลอมลายมือเพื่อรับเงินแทนพลทหารที่ขาดหนี้ราชการ

ฎ. จ่ายเงินเคื่อนและเบี้ยเลี้ยงให้แก่พลทหารที่ตองโทษตามคำสั่งศาล

ฏ. ไม่ทำสมุดคุมฎีกาเบิกเงิน (ปช.65) ทบ.581 - 034 หรือทำไว้ไม่ครบไม่เรียบร้อย ทำให้ไม่สามารถหารายละเอียดประกอบรายการสอบยอดได้

ท. จ่ายเงินเพิ่มโคตรมิให้ผูไม่มีสิทธิในเงินเพิ่มโคตรม่อีกต่อไปแล้ว

4. ขอบกพรองและทุจริตเกี่ยวกับเงินเบิกคลังและเงินรองจ่าย

ก. มักมีการลงบัญชีเงินเบิกคลังหรือรองจ่ายลับสน โดยไม่ดูให้แน่ชัดก่อนว่าจะนำเงินที่เบิกมานั้นไปลงบันทึกไว้ในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลังหรือเงินรองจ่าย เช่นในตอนปลายปีงบประมาณ ฝ่ายการเงินจะต้องรวบรวมรายการใบสำคัญ เพื่อตั้งฎีกาเบิกเงิน ฎีกาที่ตั้งเบิกนี้จะเป็นฎีกาที่มิทั้งใบสำคัญที่จ่ายเงินไปแล้ว และมีทั้งการเบิกตามรายการที่ยังไม่ได้จ่ายเงิน ความผิดพลาดส่วนมากจะเกิดขึ้นตอนรับเงินตามฎีกา โดยเจ้าหน้าที่คุมฎีกาไม่ได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่บัญชี ไม่ได้หมายเหตุไว้ในคูร่างฎีกาให้ชัดเจนว่าเงินเบิกตามฎีกาดังกล่าว แยกออกเป็นเงินเบิกคลังจำนวนเท่าใด เงินรองจ่ายจำนวนเท่าใด เจ้าหน้าที่บัญชีมักจะเข้าใจเอาเองว่าเป็นการรับเงินรองจ่ายทั้งสิ้น หรือบางครั้งก็นำรายการรับเงินรองจ่ายลงบัญชี เป็นการรับเงินเบิกคลัง ทำให้การลงบัญชีผิดพลาดไม่ตรงกับความเป็นจริง

ข. จ่ายเงินเกินสิทธิที่ควรได้รับ เช่น เงินการรักษาพยาบาล

ค. ไม่ทำสมุดคุมฎีกาเบิกเงิน (ปช.65) ทบ.581-034 และสมุดคุมใบสำคัญคู่จ่ายเงิน (ปช.112) ทบ.581-042 หรือทำไว้แต่เพียงบางส่วนไม่เรียบร้อย ทำให้ไม่-

สามารถหารายละเอียดประกอบรายการ สอบยอดบัญชีเงิน ไม่สามารถควบคุมเงินที่ได้เบิก
มาแล้ว เป็นเหตุให้เงินเบิกคลังมียอดค้างอยู่ในบัญชี โดยไม่นำส่งคืนภายในเวลาที่กำหนด
ไว้ และต้องตกเป็นเงินรายได้แผ่นดิน เมื่อกองทัพไม่สามารถนำเงินดังกล่าวมาใช้ทัน
ภายในกำหนดเวลา

ง. นำเงินเบิกคลังเหลือจ่าย ๆ ไปโดยไม่มีใบสำคัญหรือหนังสือใบสำคัญ
กระจายเงิน (ปช.52) ทบ.581-030 หรือทำใบสำคัญปลอม หรือจ่ายเงินตามใบสำคัญซ้ำ

จ. มีใบสำคัญชื่อของ แต่ไม่มีของให้ตรวจ หรือทำหลักฐานการเดินทางไป
ราชการทั้งที่ตามข้อเท็จจริงแล้ว ไม่มีการเดินทางไปราชการแต่ประการใด

ฉ. แก้ไขจำนวนเงินในหลักฐานการจ่ายเงินให้สูงกว่าความเป็นจริง

ช. รองจ่ายเงินไปแล้วเบิกเงินไม่ได้ และไม่ติดตามเรียกเงินที่รองจ่ายไป
แล้วคืน หรือเรียกคืนเงินที่รองจ่ายไปแล้ว แต่ไม่นำเข้าบัญชี หรือนำเข้าบัญชีน้อยกว่าจำนวน
เงินที่เรียกคืน

ซ. เบิกเงินเพื่อล้างเงินรองจ่าย โดยไม่บันทึกการเบิกรับเงินนั้นในบัญชี
แยกประเภทเงินรองจ่าย แต่จะนำไปบันทึกในบัญชีแยกประเภทเงินเบิกคลัง แล้วทำหลักฐาน
ปลอมจ่ายเงินที่เบิกรับนั้นออกไปอีก

ด. รับเงินตามฎีกาแล้วไม่นำเข้าบัญชี

5. ขอบกพรองและทุจริตเกี่ยวกับเงินรายได้

ก. นำเงินรายไถ่ลงบัญชี เช่น นำไปบันทึกเป็นเงินฝากผ่าน

ข. รับเงินรายได้แล้วไม่นำเข้าบัญชี

ค. ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ เช่น ไม่นำเงินรายได้แผ่นดินส่งภายใน
เวลาที่กำหนดไว้ หรือไม่นำเงินรายรับเพื่อบูรณะทรัพย์สินส่งฝาก ภายในเวลาที่กำหนดไว้

ง. ทำใบนำส่งเงินรายไถ่ปลอม

จ. ทำใบเสร็จรับเงิน (ปช.16) ทบ.581-013. ชั้น 2 ชุด เพื่อประ-
โยชน์ในการแก้ไขจำนวนเงินหรือไม่นำเงินเข้าบัญชี

6. ขอบครองและทุจริตเกี่ยวกับเงินยืม

ก. ผู้ยืมชำระหนี้เงินยืมคนละหลายฉบับ เป็นการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ห้ามไม่ให้ผู้ยืม ๗ เงินซ้ำ เมื่อยังไม่ได้ชำระเงินยืมเก่า เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นจริง ๆ และได้รับอนุมัติจากผู้สั่งจ่ายเงินแล้ว

ข. เจ้าหน้าที่การเงินและเลขที่ จะรายงานให้ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินทราบ และดำเนินการตามสัญญา หรือทวงถาม ในกรณีที่ผู้ยืมไม่ได้ส่งเงินยืมคืนตามกำหนด

ค. เจ้าหน้าที่รับใบสำคัญเพื่อชำระหนี้เงินยืมจากผู้ยืมแล้ว แต่ไม่ลงบัญชี กลับนำใบสำคัญดังกล่าวตั้งฎีกาเบิกเงินเพื่อนำเงินมาใช้ส่วนตัว โดยปล่อยให้บัญชีเงินของผู้ยืมมียอดค้างอยู่ในบัญชี

ง. ใช้วิธีเปลี่ยนใบยืมใหม่ เพื่อนำเงินยืมใหม่ชำระหนี้เงินยืมเก่า

จ. เจ้าหน้าที่รับชำระหนี้เงินยืมแล้วมักจะละเลยไม่สลักหลังใบยืม เพื่อเป็นหลักฐานการรับชำระหนี้

ฉ. ผู้ยืมละเลยไม่ส่งคืนเงินยืมภายในกำหนดเวลา เป็นเหตุให้ยอดเงินยืมค้างอยู่ในบัญชีเป็นจำนวนมาก และก่อให้เกิดปัญหาขึ้นหลายประการ เช่น ทำให้ส่วนราชการนั้นขาดเงินหมุนเวียนที่จะนำไปทรงจ่าย ถ้าเงินยืมนั้นเป็นเงินในงบประมาณก็อาจทำให้งบประมาณของกองทัพบกตองตกเป็นเงินรายได้แผ่นดิน เนื่องจากไม่สามารถเบิกมาใช้ภายในเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ยังจะทำให้บัญชีของส่วนราชการนั้นไม่เรียบร้อย ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่เจ้าหน้าที่ในการติดตามทวงถาม และทำให้ต้องสิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณโดยไม่จำเป็น เมื่อต้องตั้งกรรมการขึ้นสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบเงินในกรณีที่ผู้ยืมไม่สามารถชำระหนี้ หรือไม่สามารถหาตัวผู้ยืมได้

ช. ส่วนราชการบางแห่งที่มีผู้ยืมเป็นจำนวนมาก แต่ใช้บัญชีแยกประเภทแบบ ทบ.581-007 (ปร.5) สำหรับบันทึกเงินยืมของผู้ยืมแต่ละคน ทำให้เจ้าหน้าที่บัญชีต้องรับภาระในการลงบันทึกทางบัญชีเป็นจำนวนมาก โดยไม่สามารถแบ่งงานให้ผู้อื่น การเก็บตัวเลขเงินของผู้ยืมต้องรวบรวมจากบัญชีแยกประเภท ไม่สามารถหาตัวเลขใดทันที และไม่สามารถสอบย้อนไต่ถามได้ว่าตัวเลขที่เก็บมานั้นถูกต้องหรือไม่

7. ขอบกพรองและทุจริตเกี่ยวกับเงินฝากผ่าน

ก. เจ้าหน้าที่ผู้เขียนใบนำส่ง เพื่อนำส่งเงินฝากผ่านที่ได้หักไว้ตามทะเบียนหักจ่ายเงินเดือน เขียนใบนำส่งไม่ชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำบัญชีนำเงินเข้าบัญชีไม่ตรงตามประเภทเงิน เป็นเหตุให้บัญชีเงินฝากผ่านเกิดความสับสน เมื่อปล่อยทิ้งไว้นาน ๆ ทำให้ยากแก่การตรวจพบและหารายละเอียดไม่ได้

ข. เจ้าหน้าที่หักเงินฝากผ่านแล้วไม่นำส่งไปยังส่วนราชการที่เป็นเจ้าของเงิน หรือทำใบนำส่งปลอม หรือแก้ไขข้อมูลใบนำส่งเงินให้มียอดเงินสูงกว่าที่ได้นำส่งจริง

ค. เจ้าหน้าที่หักเงินไว้มากกว่าจำนวนเงินที่ต้องหัก

8. ขอบกพรองเกี่ยวกับเงินพิเศษอื่น ๆ

ส่วนราชการบางแห่งเปิดบัญชีเงินพิเศษอื่น ๆ ขึ้นโดยไม่ได้ขออนุมัติตั้งบัญชีด้วยวิธีโอนเงินทางบัญชี และมักจะลงบัญชีผิดหลักวิธีการลงบัญชี เช่น เมื่อเกิดรายการทำสัญญารับสภาพหนี้ผ่อนชำระเงิน จะต้องลงบัญชีโดย

เดบิต บัญชีแยกประเภทเงินเรียกคืน

เครดิต บัญชีแยกประเภท เงินระหว่างสอบสวน

และเมื่อรับเงินผ่อนชำระหนี้จากผู้รับสภาพหนี้จะลงบัญชีโดย

เดบิต บัญชีแยกประเภท เงินสด

เครดิต บัญชีแยกประเภท เงินเรียกคืน

แต่เจ้าหน้าที่บางคนลงบัญชีผิดหลักวิธีการลงบัญชี โดยจะลงบันทึกการรับเงินผ่อนชำระหนี้จากผู้รับสภาพหนี้ ทางคานาเครดิตของบัญชีแยกประเภทเงินเรียกคืน โดยที่ไม่ได้ลงรายการทางคานาเดบิตของบัญชีแยกประเภทเงินเรียกคืนมาก่อนเลย ทำให้บัญชีเงินเรียกคืนของผู้รับสภาพหนี้ ซึ่งมีฐานะเป็นลูกหนี้ของส่วนราชการนั้น กลับมียอดดุลทางคานาเครดิต

9. ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการบันทึกในสมุดบันทึกรายการขึ้นต้น และบัญชีแยกประเภท
- ก. ลงรายการในเอกสารโอนเงินทางบัญชี โดยไม่ขออนุมัติการโอนคอยู่-
บังคับบัญชี
- ข. คำนวณตัวเลขในเอกสารรับเงินสดประจำวัน เอกสารจ่ายเงินสดประ-
จำวัน และบัญชีแยกประเภทผิด
- ค. ยกยอดคูลในบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ ไปเปิดบัญชีในปีงบประมาณใหม่ไม่
ตรงกับความเป็นจริง
- ง. ละเลยไม่ทำบัญชีแยกประเภทเป็นเวลานาน.



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย